
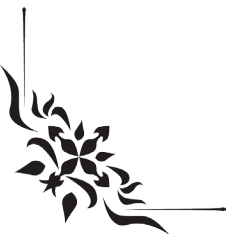

به نام خدا

روایت مبارزان بلوچ علیه استعمار

نوشته: منصور مرادزهی

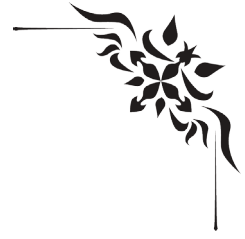
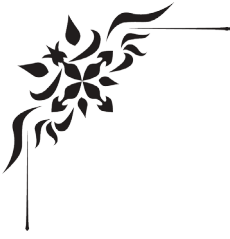
انتشارات ارسطو
(چاپ و نشر ایران)

۱۳۹۸

سرشناسه: مرادزهی، منصور، ۱۳۶۸ -
عنوان و نام پدیدآور: روایت مبارزان بلوچ علیه استعمار/ نوشته منصور مرادزهی.
مشخصات نشر: مشهد: ارسطو، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری: ۳۸ ص.؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۳۲-۳۵۳-۶
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: مشاهیر -- ایران -- بلوچستان
موضوع: Celebrities -- Iran -- Baluchestan
موضوع: بلوچستان -- سرگذشتنامه
موضوع: Baluchistan -- Biography
موضوع: بلوچستان -- تاریخ
موضوع: Baluchistan -- History
رده بندی کنگره: DSR۲۰۰۳
رده بندی دیویی: ۷۴/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۰۰۴۶۶

نام کتاب: روایت مبارزان بلوچ علیه استعمار
مؤلف: منصور مرادزهی
ناشر: ارسطو (با همکاری سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸
چاپ: مدیران
قیمت: ۸۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۳۲-۳۵۳-۶
تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	سخن ناشر
۷	فصل اول - کلیات
۹	علائم آوانویسی
۱۱	مقدمه
۱۲	اهداف
۱۳	پیشینه تحقیق
۱۵	فصل دوم - علما
۱۷	کریمداد گرگیج
۱۷	ملکشاه گنگوزهی
۱۸	عبدالله ملازاده
۲۰	خیرمحمد درانی
۲۱	گل محمد نوتی زهی
۲۳	فصل سوم - سرداران
۲۵	گلاب گرگیج

۲۵	محمد رضا گرگیج
۲۵	جما اسماعیل زهی
۲۶	پهلوان گمشادزهی
۲۶	لشکر گمشادزهی
۲۷	خلیل گمشادزهی
۲۷	مهراب کرد
۲۸	ملکشاه نارویی
۲۸	جیند یار محمدزهی
۲۹	مهراب یار احمدزهی
۳۰	ولی محمد یار احمدزهی
۳۰	خوبیار یار محمدزهی
۳۰	شهبسوار یار محمدزهی
۳۱	نور محمد یار محمدزهی
۳۱	تاج محمد ریگی
۳۲	مهرالله ریگی
۳۲	سیاه مرد قنبرزهی
۳۳	فصل چهارم - زنان
۳۵	نوربی بی نارویی
۳۵	گل خاتون شهنوازی
۳۶	درخاتون اسماعیل زهی
۳۶	گل بی بی یار احمدزهی

سخن ناشر

جوامع مختلف معمولاً تاریخ و فرهنگ خود را با نام و یاد بزرگان خویش مزین ساخته و اسباب ماندگاری آنها را فراهم می کنند. صاحبان فکر و اندیشه چراغ راه حرکت آینده اند و آثار آنها دست آویز قابل اعتمادی است برای عبور از بربریت به مدنیت. کتاب پیش رو که حاصل تلاش و کوشش خستگی ناپذیر مولف، محقق و نویسنده معاصر کشور جناب آقای منصور مرادزهی می باشد بدون شک فصل تازه ای در معرفی نامداران تاریخ پر افتخار این خطه از میهن مان گشوده و امید است مورد توجه تک تک علاقه مندان به فرهنگ و هنر این مرز و بوم قرار بگیرد و شروع مناسبی باشد برای ادامه دهندگان این مسیر پر پیچ و خم و پر زحمت. تکریم و تشویق بیشترین گونه آثار مورد انتظار ماست تا روز به روز شاهد ارتقاء سطح فرهنگ و هنر کشور باشیم.

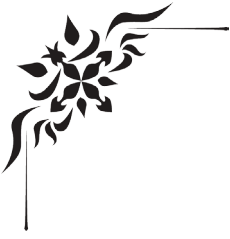
حسین قنبری - پاییز ۱۳۹۸

فصل اول

کلیّات

علائم آوانویسی

أ : a

آ : ā

إ : e

آی : Ī

أ : O

او : ū

ای : ē

أو : ō

ب : b

چ : č

د : d

ڈ : Ď

گ : g

ہ : h

ج : j

ک : k

ل : l

م : m

ن : n

پ : p

ر : r

ژ : ž

س : s

ت : t

ٹ : ṭ

و : w

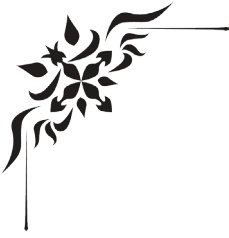
خ : x

ی : y

ز : z

š : š

/: نوع دیگر

مقدمه

هر قوم و ملّتی با مشاهیر و بزرگان خود شناخته می‌شود. این مشاهیر می‌توانند پادشاهان، نویسندگان، پهلوانان و یا افراد شاخص دیگری باشند. در عصر ما که بسیاری از عادات و خصلت‌های نیک جای خود را به بدعت‌های نامناسب و دور از شأن یک فرهنگ اصیل و کهن داده‌اند نکوداشت نام و یاد بزرگان اقوام بسیار ضروری و لازم است. در کتاب پیش رو تعدادی از مشاهیر بلوچ معرفی شده‌اند. اکثر این افراد، بزرگانی هستند که داستان زندگی آنان لایبی شب‌های پرستاره زنان بلوچ برای کودکانشان است. شایسته است که علاقه‌مندان به فرهنگ بلوچ نیز بیشتر با افتخارات کهن خود آشنا گردند.

اهداف

از اهداف اساسی نگارش این کتاب می توان به موارد زیر اشاره نمود:

۱. نامگذاری خیابان‌ها به نام این دلاورمردان؛
۲. تهیه و نصب تابلوهای راهنما از مشخصات جغرافیایی و تاریخی در محل مبارزات؛
۳. همکاری با دستداران رسانه جهت تولید مستندات و فیلم‌های تلویزیونی؛
۴. ریشه یابی اسامی مناطق، زنان و مردان توسط علاقه مندان؛
۵. معرفی هر چند مختصر این نامداران در کتاب‌های معتبر تاریخی جهت آشنایی بیشتر مردم با آنان.

پیشینه تحقیق

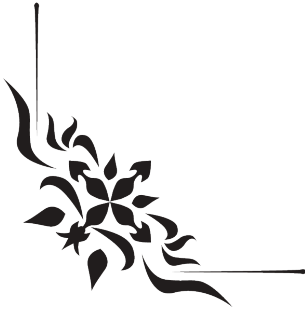
در باره پیشینه کار آثار زیر قابل ذکر هستند:

۱. دایر، رجینالد (۱۳۷۸)، مهاجمان سرحد (رویارویی نظامی انگلستان با سرداران بلوچ ایرانی)، (حمید احمدی)، نی، تهران.
۲. دایر، رجینالد، (۱۳۹۱)، مهاجمان سرحد، (عبدالحسین یادگاری)، جوان پویا، تهران.
۳. کرد، نورالله، (۱۳۸۶)، چند شاخه ارغوان در کویر (تذکره مشاهیر بلوچستان)، پویان فرنگار، تهران.

فصل دوم

علما

۱- کریمداد گَرِگِج **karīmdād gorgēj**: معروف به مُلا کریمداد،

فرزند اومر، ساکن دشتیاری - از توابع شهرستان چابهار؛

ایشان تقریباً ۲۵۰ سال قبل در منطقه‌ی دشتیاری زندگی می‌کرد. از زندگی وی اطلاعات زیادی در دست نیست. تعدادی از اعضای تیره‌ی حسن زهی در نوبندیان و دشتیاری نسبشان را به وی می‌رسانند. از اتفاقات مهم دوران زندگی مُلا کریمداد مبارزه‌ی وی با اشغالگران پرتغالی است.^۱

۲- مَلِکشاه گَنگوزهی **malekšāh gangūzahī**: معروف به مُلا

مَلِکشاه، فرزند مُلا شهاب الدین، متولد سال ۱۲۵۲ هـ.ش. در روستای گَزُو - از توابع شهرستان خاش؛

از او به عنوان رهبر دینی مدافعان سَرَحَدِّ در مقابله حمله‌ی انگلیسی‌ها یاد می‌کنند. ایشان یکی از ترغیب‌کنندگان مدافعان سَرَحَدِّ در جنگ طوایف یارمحمدزهی و گمشادزهی با انگلیسی‌ها بود. وی در سال ۱۳۳۴ هـ.ش. وفات

۱. به نقل از: ایرج شهرامی پور گَرِگِج، کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، ساکن شهرستان چابهار.